

ایشان نازل گردید: ﴿قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ، لَا أَغْنِيْ مَا تَعْبُدُونَ...﴾ (سوره کافرون، آیات ۶ تا ۸) ایشان تصریح کردند: پیامبر اعظم ﷺ نه تنها بر اصول توحید و حقانیت خویش استوار ماندند؛ بلکه حتی برای لحظه‌ای نیز به تأیید باطل راضی نشدند و حقیقت را با قاطعیت و وضوح اعلام کردند.

جدال احسن؛ معیار اسلامی در مناظرات

این مرجع تقلید با اشاره به روش پیامبر ﷺ در مواجهه با جریان شرک و دفاع از اصول توحیدی، اظهار کردند: ایشان هرگز به بهای وحدت ظاهری، باطل را امضا نکردند و حق را نیز انکار ننمودند؛ بلکه با «جدال احسن» و به شیوه‌ای کریمانه و صریح، به دعوت مخالفان پاسخ گفتند. حضرت آیت‌الله سبحانی در ادامه خاطرنشان کردند: این شیوه در کلام امام حسن عسکری ﷺ نیز به‌صراحت بیان شده است که: «لَا يُغْنِي الْبَاطِلُ لِإِظْهَارِ حَقِّهِ وَلَا يُنْكَرُ حَقًّا لِتَقْوِيَةِ بَاطِلٍ؛ هیچ‌گاه برای اثبات حقانیت خود، نه باطلی را تأیید کند و نه حقی را انکار نماید.»

آموزه‌های قرآنی درباره عدالت و مناظره

معظم‌له به داستان حضرت داوود ﷺ که قرآن نقل فرموده، اشاره کردند و گفتند: زمانی که دو مُلْک با ظاهری انسانی، نزد داوود نبی ﷺ آمدند و یکی با داشتن ۹۹ گوسفند، بر دیگری که تنها یک گوسفند داشت، فشار آورد، خداوند به پیامبرش آموخت که در قضاوت، باید سخن هر دو طرف دعوا را شنید و سپس حکم داد: «إِنْ هَذَا أَخِي لَهُ تِسْعٌ وَتِسْعُونَ نَعْجَةً وَلِيَ نَعْجَةٌ وَاحِدَةٌ...» (ص/۲۳).

ایشان تصریح کردند: قرآن کریم با ذکر این داستان می‌آموزد که در مواجهه با اختلافات، اصل بر عدالت، شنیدن استدلال همه طرفین و پرهیز از دوری یک‌سویه است؛ رویکردی که همواره در سیره اهل‌بیت ﷺ مورد تأکید بوده است.

ارجاع به مباهله و دفاع عقلانی از اعتقادات

معظم‌له در ادامه سخنان خود، به استدلال‌های عقلانی و بهره‌گیری از جدال احسن در برابر شبهات اهل باطل اشاره کردند و درباره شبهه برخی معاندان پیرامون منحصربودن معجزه پیامبر ﷺ به قرآن و عدم تحقق معجزات دیگر، پاسخ علامه طباطبائی ﷺ را یادآور شدند که در پاسخ گفت: «نه‌تنها قرآن معجزه‌ای بی‌مانند است؛ بلکه مباهله پیامبر ﷺ که در قرآن آمده نیز خود معجزه‌ای روشن و جاودان است.

ایشان در پایان تأکید کردند: خداوند در آیه ۶۱ سوره آل عمران می‌فرماید: ﴿فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَأَبْنَاءَكُمْ... ثُمَّ نَنْتَهِلْ...﴾ که مباهله، رخدادی معجزه‌آسا و نمونه‌ای از روش‌های قرآنی برای دفاع از حقانیت اسلام است.

ایشان اهل مناظره بودند و این حقیقت در کتب شیخ مفید و شاگردانش به‌روشنی بیان شده است.

مناظره‌های علمی در مکتب اهل بیت ﷺ

این مرجع تقلید با اشاره به روایتی از کتاب الکافی، تأکید کرد: مرحوم کلینی می‌نویسد که امام صادق ﷺ روزی نشسته بودند که مردی از شام که خود را صاحب‌نظر در فقه و کلام و ادب می‌دانست، وارد مجلس شد و خواهان مناظره شد. امام ﷺ ابتدا از خادم خود پرسیدند که آیا آمادگی بحث و جدل دارد یا خیر؛ سپس شاگردان برجسته‌ای را به مناظره فرا خواندند. ایشان یادآور شدند: امام صادق ﷺ نسبت به هشام‌بن حکم علاقه ویژه‌ای نشان دادند و فرمودند: «به جوانی که با زبان و بیانش از ما دفاع می‌کند، خوش‌آمد می‌گویم.» این اهتمام امام ﷺ به بحث علمی و مناظره، جایگاه رفیع تعامل فکری در مکتب شیعه را نشان می‌دهد و گواه آن است که شاگردان امام صادق ﷺ در سده دوم هجری نیز اهل جدال و علم‌آموزی بوده‌اند.

تفسیر جدال احسن و رسالت اهل مناظره

حضرت آیت‌الله سبحانی، با اشاره به آیه شریفه ﴿وَجَادِلْهُمْ بَالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ﴾ و تفسیر امام حسن عسکری ﷺ تصریح کردند: جدال احسن به‌معنای آن است که انسان حقیقت‌جو بدون اتکا به باطل و بدون انکار واقعیت، عقیده خود را عرضه کند. اهل مناظره باید پایبند به اصول اخلاقی و پرهیز از استفاده ابراهای ناروا باشند؛ وگرنه جدال آنان غیراحسن خواهد بود. ایشان اظهار کردند: قرآن کریم و اهل‌بیت ﷺ ما را به گفت‌وگو و جدال صحیح و عالمانه فرا می‌خوانند و عالمان امین شیعه در طول تاریخ، این طریق را پاس داشته‌اند و باید همواره سرمشق جامعه علمی باشند.

معظم‌له با اشاره به فضای صدر اسلام و پذیرش جوانان مکه نسبت به دین اسلام، خاطرنشان کردند: پس از آنکه جوانان مکه به‌صورت مخفیانه جذب اسلام شدند، سران شرک از جمله ابوسفیان و ابوجهل، با احساس خطر نسبت به گسترش این دین الهی، تصمیم گرفتند با پیامبر مکرم اسلام ﷺ دیدار و مذاکره کنند. ایشان افزودند: مشرکان در این دیدار خطاب به پیامبر ﷺ گفتند: تو با آوردن این آیین، در میان ما تفرقه و اختلاف ایجاد کرده‌ای؛ پیشنهاد ما این است که برای یک نوبت، ما خدای تو را بپرستیم و تو نیز یک‌بار خدایان ما را عبادت نمایی.

حضرت آیت‌الله سبحانی با تأکید بر هوشیاری و استقامت پیامبر اسلام ﷺ بیان کردند: اگر پیامبر اکرم ﷺ فردی صرفاً سیاسی بود، ممکن بود به‌ظاهر این درخواست را برای کسب منافع فوری و جذب افراد بپذیرد؛ اما وحی الهی بر

آیت‌الله‌العظمی سبحانی

استدلال و جدال احسن در برابر شبهات روش عالمان شیعه بوده است

این مرجع تقلید، با اشاره به نقش محوری استدلال عقلی و موعظه حسنه در آموزه‌های قرآنی تأکید کردند: عالمان شیعه همواره در مواجهه با شبهات و جریان‌های انحرافی با تمسک به منطق برهانی و رعایت اصول جدال احسن، از معارف اهل‌بیت ﷺ دفاع کرده‌اند.

ایشان اظهار کردند: در موعظه حسنه، می‌توان انسان‌های دارای ذهن سالم را با پند و اندرز به راه حق و هدف آفرینش رساند؛ درحالی‌که در جدال احسن، دو طرف با طرح نظر متفاوت بحث علمی می‌کنند و حقیقت‌یابی اصل است، نه اثبات حرف خود. اگر روشن شد سخن مقابل بر حق است، آن نظر را باید پذیرفت.

اشاره به سیره انبیاء ﷺ در جدال احسن؛ تبیین روایی و قرآنی

حضرت آیت‌الله سبحانی در ادامه، با اشاره به بهره‌گیری انبیاء ﷺ از شیوه جدال احسن در تبلیغ، افزودند: انبیای الهی ﷺ نه‌تنها اهل جدال، بلکه اهل جدال احسن بوده‌اند و قرآن کریم، نمونه‌هایی از جدال احسن انبیا را ذکر کرده است. حضرت ابراهیم خلیل‌الرحمن ﷺ دو بار در قرآن کریم با مخالفان وارد جدال شد. در یک نمونه با شاه زمان خود درباره ربوبیت جدال نمود و در آن مسیر، با اثبات مسأله تولد و مرگ، حقیقت را بیان کرد. اگر هدف جدال حقیقت‌یابی نباشد، جدال بی‌ثمر خواهد بود. معظم‌له خاطرنشان کردند: طرف مقابل حضرت ابراهیم ﷺ حقیقت‌یاب نبود و از مباحثه و عقلانیت بهره‌ای نبرد و به مغالطه متوسل شد. حضرت ابراهیم با منطق و حیانی جدال می‌کرد و با عقلانیت، خورشید را مثال زد؛ اما او حقیقت‌یابی نداشت و خود را پیروز معرفی می‌کرد.

نقش فرضیه‌سازی در جدال دوم حضرت ابراهیم ﷺ

حضرت آیت‌الله سبحانی درباره جدال دوم حضرت ابراهیم ﷺ اظهار کردند: در ماجرای «هذا ربّی»، حضرت ابراهیم ﷺ با رویکرد فرضیه‌سازی، ربوبیت ستاره، ماه و خورشید را به‌شیوه منطقی و فلسفی مطرح و سپس رد می‌کند. ایشان ادامه دادند: هدف از این بیان‌ها بررسی علمی اصل فرضیه‌ها برای رسیدن به حقیقت است؛ همان‌طور که در پژوهش‌های امروزی، دانشمندان فرضیه‌ای را می‌آورند و در صورت بطلان، آن را کنار می‌گذارند.

وی در تبیین نتایج این سیره، گفتند: سرانجام در این مسیر، این پیام با آیه شریفه «وَكَذَلِكْ نُرِیْ إِبرَاهِیمَ مَلَكُوتَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ» آمده است و قرآن راهبرد ابراهیم ﷺ در طرح فرض‌های مختلف را نمونه جدال احسن برای همه جوامع می‌داند.

فرق ربوبیت با خالقیت از نگاه قرآن؛ پاسخ به وهابیان

این مرجع تقلید با بیان اینکه میان ربوبیت و خالقیت تفاوتی اساسی وجود دارد، یادآور شدند: در تاریخ بشر کسی ادعای خالقیت نداشته؛ اما مدعیان ربوبیت فراوان بوده‌اند. وهابیان خالقیت

گزارش خبری

به گزارش خبرگزاری حوزه از مشهد مقدس، حضرت آیت‌الله سبحانی در مراسم افتتاحیه سومین مدرسه تابستانی «دارالعلم» که با حضور اساتید و طلاب در مدرسه علمیه میرزا جعفر حرم مطهر رضوی برگزار شد، با اشاره به هدفمندی آفرینش انسان در تعلیمات قرآن کریم، اظهار کردند: خداوند متعال، انسان را برای هدیفی تعلیم داده و آفریده است و قرآن کریم این معنا را مکرراً متذکر شده است.

معظم‌له با تأکید بر اینکه در این آیات انسان مورد خطاب واقع شده، خاطرنشان کردند: آیه ﴿أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ﴾، از جمله آیه‌هایی است که به هدف‌داری مسیر بشر اشاره دارد و راه رسیدن به این هدف از سه مسیر اصلی می‌گذرد که نخستین آنها فطرت انسان است.

ایشان تصریح کردند: فطرت انسان چراغی است که می‌تواند، انسان را در بسیاری موارد، به هدف آفرینش نزدیک کند؛ زیرا در تعلیم الهی و بر اساس فرموده قرآن کریم، انسان در این مکتب، خوبی‌ها و بدی‌ها را می‌شناسد.

حضرت آیت‌الله سبحانی، با استناد به آیه شریفه ﴿وَنَفْسٍ وَمَا سَوَّاهَا فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا﴾، در توضیح بیشتر نسبت به شناخت فطری انسان از عدل و ظلم، گفتند: بر اساس عبارت دیگر قرآن کریم «وَهَدَيْنَاهُ النَّجْدَيْنِ»، انسان فطرتاً مسیر ظلم و عدل، نیکی‌ها و بدی‌ها را تمیز می‌دهد و فطرت به‌عنوان راهی روشن تا سطح معینی می‌تواند انسان را به هدف الهی رهنمون کند.

تبیین نقش عقل پس از فطرت در مسیر هدایت انسان
این مرجع تقلید سپس عقل را چراغ بزرگی برای هدایت انسان دانستند و گفتند: دومین چراغ در مسیر وصول انسان به هدف آفرینش، عقل اوست. عقل در معارف دین جایگاهی بنیادین دارد و قرآن کریم مکرراً بر عقل تکیه و تأکید کرده است.

ایشان در ادامه یادآور شدند: آیه شریفه «ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمَةِ» اساساً بر دعوت مردم به حق با استفاده از قواعد و مبانی عقلانی دلالت دارد.

حضرت آیت‌الله سبحانی افزودند: عقل می‌تواند در شناخت مبادی امور و در مسیر معارف الهی راه‌گشا و هدایت‌گر باشد. نخستین قدم، تکیه بر فطرت و دومین قدم، تکیه بر عقل است که به‌وضوح در قرآن کریم مورد تأکید قرار گرفته است.

نقش آموزه‌های آسمانی و انبیاء ﷺ به‌عنوان سومین چراغ هدایت

ایشان با تأکید بر اهمیت آموزه‌های انبیای الهی به‌عنوان سومین مسیر هدایت بشر، تصریح کردند: پس از فطرت و عقل، تعالیم آسمانی که توسط پیامبران و اولیاء الهی ﷺ آورده شده، مسیر کمال انسان را کامل می‌کند. این اهداف در سایه این سه عامل تکمیل می‌شود.

معظم‌له افزودند: فطرت به‌تنهایی کافی نیست و باید از طریق عقل و آموزه‌های انبیا و اولیا ﷺ این مسیر به کمال برسد تا انسان به سرمنزل مقصود خلقت نائل شود. ایشان با اشاره به جایگاه پیامبر خاتم ﷺ به‌عنوان آخرین آموزگار و هادی بشریت، گفتند: پیامبر اسلام ﷺ به‌عنوان صاحب آخرین مکتب، جوامع انسانی را به سوی کمال هدایت می‌کند. آیه شریفه «أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ»، بر اهمیت نقش پیامبر اسلام ﷺ و اهمیت تعقل و تفکر جمعی و فردی تأکید می‌کند.

تبیین سه راه عقل برای هدایت در قرآن کریم

حضرت آیت‌الله سبحانی در بخش دیگری از سخنان خود، با اشاره به راه‌های هدایت عقل از منظر قرآن کریم، تأکید کردند: قرآن مجید در این آیات برای عقل سه راه معین کرده است. نخست راه برهان است؛ برهان و استدلال که عقلا آن را درک می‌کنند؛ دوم، موعظه حسنه یا پند و اندرز است که برای کسانی که از قدرت استدلال برخوردار نیستند؛ اما ذهن پاک و سالم دارند، استفاده می‌شود؛ سومین راه جدال احسن است که باید دقت شود این جدال، جدال روشمند و اخلاقی و در پی حقیقت باشد.

آیت‌الله شب‌زنده‌دار در بازدید میدانی از نیروهای هوافضای سپاه

پیروزی جبهه حق؛ وعده‌ای قطعی و تخلف‌ناپذیر قرآن کریم در برابر کثرت دشمنان

خلاّهای به‌وجودآمده به‌سرعت جبران شد و دشمنان ناکام ماندند.

دبیر شورای عالی حوزه‌های علمیه، یکی از نتایج جنگ تحمیلی اخیر را، شناخت نقاط ضعف و قوت برشمرد و تأکید کرد: باید با تدبیر و بررسی دقیق، نقاط ضعف جبران گردد.

گفتنی است، در ابتدای این دیدار برخی از فرماندهان، گزارشی از تجاوز رژیم غاصب صهیونیستی، عملکرد و موفقیت‌های نیروهای هوافضای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در مقابله با آنها ارائه دادند.

غیرِی» ایشار و استبدال در آن شایسته نیست.

دبیر شورای عالی حوزه‌های علمیه، با بیان منطق قرآن پیرامون نصرت جبهه حق در مقابل کثرت دشمنان، به تفسیر و تبیین آیات مبارکات پیرامون داستان جالوت و طالوت پرداخت و تصریح کرد: نصرت الهی بعد از امتحانات و غربال‌های سخت، نصیب جبهه حق گردید. آیت‌الله شب‌زنده‌دار در ادامه با بیان اینکه طبق آیات قرآن، عناد و دشمنی و کینه‌توزی یهود تا قیامت ادامه خواهد داشت، به تدابیر داهیانۀ رهبر معظم انقلاب در ساعات اولیه جنگ تحمیلی ۱۲ روزه اشاره و تأکید کرد:

دبیر شورای عالی حوزه‌های علمیه، از یکی از یادگان‌های هوافضای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی بازدید و با فرماندهان و رزمندگان دیدار کرد. به گزارش خبرگزاری حوزه، آیت‌الله شب‌زنده‌دار عضو فقهای شورای نگهبان، در ابتدای این دیدار برای شهدای جنگ تحمیلی اخیر، طلب علو درجات و برای جانبازان و مجروحان، شفای عاجل از درگاه الهی خواستار شد.

وی با بیان اینکه نصرت دین الهی، از جمله توفیقاتی است که بر اساس فرازی از دعایی در شب‌های ماه مبارک رمضان «وَتَجْعَلُنِي مِمَّنْ تَنْتَصِرُ بِهٖ لِذِيكِ وَلَا تُشَيِّدْ لِي بِی

